

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. I. An obtineant pænæ taciti fideicommissi accomodati incapaci; cum alteri relinquitur, quod restituatur monasterio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

et ad horam unam aut duas dimidias torquere planè solemne fecerint. adeo ut insufficientis nominetur, quæ id tempus non expleuerit. quis hic subsistet? quis non mori malit. & vel sexcentis mendacis tantas penas redimere? ita ille; & agit tamen cum quaeritur de sagis. quantum exclamaret de clericis. Viræ antea actæ innocentia puris, sacerdotali ordine auctis, & theologiæ laurea claris. de homicidio inquisitis, ad 35. horas continud extensis? Misericordiam sanè judicialium quaestionum eleganter & Christianè plangit D. Augustinus de ciuitate Dei l. 19. c. 6. Quid enim, inquit, in sua causa quis torquetur, & cum quaeritur utrum sit nocens cruciatur, & innocens luit pro incerto scelere certissimas penas: non quia illud deiegitur; sed quia non commississe nescitur? ac per hoc ignorantia Iudicis plerumque est calamitas innocentis. & quod est intolerabilius, magisque plangendum, rigandumque, si fieri possit, fontibus lacrymarum: ut propterea Iudex torqueat accusatum, ne occidat nesciens innocentem; sit per ignorantiam misericordiam, ut & tortum & innocentem occidat, quem, ne innocentem occideret, torserat. Si enim secundum istum sapientiam delegerit ex hac vita fugere, quam diutius illi sustinere tormenta quod non commisit, commississe dicit. quo damnato, & occiso, utrum nocentem an innocentem Iudex occiderit, adhuc nescit: quem ne innocentem nesciens occideret, torfit; ac per hoc innocentem, ut sciret, torfit, & dum nesciret, occidit. quod ergo Augustinus ait adeo deplorandum plangendumque, quid est quod Iudicem ecclesiasticum cogat iudicij suis exhibere? cui non est commissæ vindicta criminum publica, cui etiam canones iubent ferri, nec dicis tantum causa. intercedere etiam pro ijs, quos summorum criminum reos ab honorum ordinumque gradibus deiectos tradit Iudici sæculari? cui nec inquirere quidem permittunt, nisi ex præscripto; c. quali.

ter & quando. X. de accus. à Concil. Trid. innouato f. 24. c. 5. denique cui non alius iudiciorum scopus est, quàm salus animarum; quæ equaleo non infidet.

De penis.

RESPONSVM I.

An obtineant pena taciti fideicommissi accommodati incapaci; cum alteri relinquitur, quod restituitur monasterio?

VT indigno auferatur, quod quis ex tacito fideicommissio suscepit restituendum ei, quem leges capere vetant. l. 18. 23. 25. D. de his quibus ut indig. sed, ut diximus supra de testam. resp. 4. quæ olim fiscus auferabat, hodie agnatis cedunt. ut & agit hic dumtaxat hæres ab intestato proximus. & dicit per edicta cæsarea hic prohibitum esse manibus mortuis hereditates, seu immobilia bona acquirere, adus omnes & dispositiones eò vergentes declarari nullas, ut, cum quid prohibetur, censetur omnia prohibita, per que preuenitur ad illud: & quod non licet via reuocata, non est licitum indirectè. c. 39. & 84. de reg. iur. in 6. præterquam quod ex Concordatis an. 1541. in initis inter Carolum V. Imperatorem, ut ducem Brabantie, & hunc Episcopum Leodiensem §. in casu, inquisis mere. conuentum sit, ut huiusmodi edicta in suo robore permanent: donec aliter fuerit ordinatum.

Infert ergo agnatus irritum esse testamentum, quo reus scriptus est hæres; homo omnino extraneus, omisso vicino sanguine, & testamentum moniali ante ingressum monasterij, sub tacito promisso, atque fiducia de restituenda, seu restituenda

quenda monasterio hereditate: seu, supposito tantum heredis nomine, bonis distrahendis, & precio monasterio restituendo, & in eam rem multas ex facti circumstantijs præsumptiones adducit.

Enimvero de prohibitione hac cæsarea diximus in *lur. pont. nov. anal. de for. comper. n. 10. & seqq.* ideoque in foro videbitur plus valere quod agitur, quam quod simulatè concipiunt: adeoque suppositum heredis nomen non prodesse, vt hereditas, aut immobilia penes manum mortuam maneant: non magis, quam si ipsi expressè essent relicta. quo casu an precium debeatur manui mortuæ, an ad tempus momentaneum illa acquirere, & mox distrahere possit, ibidem quaesiuimus.

4. Sed pro templo monasterij monialium, iuxta Cœc. Trid. in urbem translari, via recta & indirecta vt relinquatur licet vendenda.

Cæterùm hoc in casu quæ adferuntur præsumptiones, eò solum faciunt, vt videatur institutus heres, vt bona diuendat, & ex precio soluantur impensæ templi monastij, sub ea fiducia ædificati cœnobio sanctimonialium iuxta *Concil. Trid. s. 25. de regul. c. 5.* in urbem translato; quod in admissione Concilij hic exceptum non est; ideoque si qua id viderentur vetare edicta, hodie ob stare hic nõ possent, & ne quidem expressè testamento mandari immobilia vendi, & precia monasterio numerari prohibent. quæ simplex via est, & minus calumniæ quam parit simulatio, subiecta: præsertim in causam huiusmodi fabricæ. ideoque nec tacitè fidei commissum precij, nec simulatio aliqua hic posset obesse, cum res non penes monasterium remanere; sed distrahi, & precia dumtaxat in permissas necessitates monasticæ translationis conuerti intenditur.

5. An hic agnatus legatus excludatur?

Consequenter dicendum est, ommissijs, quæ ad d. præsumptiones pertinent, validum esse testamentum pronuntiandum, sed an agnatus ex eo legatum sibi factum consequi possit, quod nifus est im-

pugnare? quoniam de iure disputant, inquit lex 24. D. de his quib. vi indigni non iudicium impugnant aut accusant retinet defuncti voluntatem. nã neque falsum testamentum dixit, neque factum, contra officium pietatis. vide qua citantur ibid. & in c. ex eo. de reg. iur. in 6. Quippe arguit dumtaxat conditum esse aduersus legum edictaliũ prohibitionem, sub poena nullitatis latam; & formã edicti an. 1611. ar. 12. sub eadem poena præscriptam, non esse seruata; vtique quod in instrumentis non habeatur testatricem testesque interrogatos esse, an scirent scribere? cum edicti forma ad malignitates euitandas præscripta; ita fit seruanda; vt minimæ rei ommissio actum nullum reddat; neque per æquipollens expleri possit. *Roland. à Val. vol. 3. cons. 30. n. 1. 2. 3. 4. & seqq. Dec. cons. 466. n. 19.* & in casu non seruata formæ, testamento ab edicto præscriptæ, etiam quoad huiusmodi interpellationem. *Charond. Resp. l. 3. resp. 49. l. 4. r. 13. l. 10. r. 86. l. 13. r. 63. Pandect. Iur. Gall. l. 3. c. 1.* hæc enim de iure tantum est disputatio an iusta ac sollempnis sit ea mentis testatio; iniuriã non afficit testatricem; neque eius iudiciũ vt in officiosum, aut aduersus iustitiam peccans, accusat. & quidem interrogationis omissionem ex Principum interpretatione ad nullitatem facere diximus in *lur. pont. anal. de test. n. 26. In Consult. can. cons. 4. eod. sed & supra de testam. r. 3.* diximus certam formam interrogandi, vt in stipulationibus, seu verborum obligationibus, præscriptis verbis non esse mandatam: sed neque iussa est annotari testatoris, testiumue responsio: sed tantum siue sciant siue nesciant scribere; id annotari. quare sufficere in vno casu hæc verba, *declaauerunt se nescire scribere*: in altero; *testatorem testesque cum notario subscripsisse*. priori enim ex responso inferri interrogationem: posteriori;

6. Nullitatem instrumenti arguens iudicium defuncti non oppugnat.

7. Nullitas obiecta, quod testatrix testisue rogati non reserantur an scribere possent, qui a notario afferuntur subscripti. sc. vt non oblit.

riori ; ex actu inferri potentiam. quare qui interrogat , an placet scribere, simul implicat, an possit: & non tam per æquipollens, quam re ipsa hic subest interrogatio, & illius annotatio in utroque casu: & satisfactum est fini edicti, quem proloquitur, *vitandi dubij, & falsi.* quem imprimis spectandum, non verborum aucupia, etiam probant arrepta à Charunda vbi supra citata in hac ipsa materia. itaque hæc disputatio de iure est; non accusatio iudicij defuncti. qui cum non possit facere quin leges in suo testamento locum habeant; non præsumitur velle: ideoque non iudicium illius agnatus oppugnat; sed scripturæ formam: non illi iniuriatur; sed, an leges secutus sit quærit: eoque in illa disputatio victus, legato non excidit.

8.
Agnatus
qui defun-
cti iudicij
non accu-
sat legato
non exci-
dit.

etiã maximè amouibiles regulares ab administratione remoueri non possint ex causa infamante, & tanquam indigni; nisi causa cognita, probataque; *vt late diximus in l. r. Rom. nou. anal. de regul. n. 46* vt Rei hic dimissi pro suo demerito vbiq; contenduntur, sed causam cognitam esse, probatamque nullibi adiungitur. sed omnis fuisse videtur defensa monasterij exemptio, quæ indignum quem non reddit. cum vnusquisque ad defensionem iuris ecclesiæ suæ naturâ obligetur. si autem moderamen inculpate tutelæ excessum est; non mox ideo quis sit indignus, sed & hoc cause cognitionem, & iudicis arbitrium exigit. & propterea *apud Barbof. in Collect. DD ad Conc. Trid. s. 23. c. 15. n. 50.* Urbanus VIII. decreuit, vt noua reprobationis causa, nõ quælibet assumatur; sed quæ ipsam confessionis materiam concernat. *per Breue. 30. Ian. 1629.* quò tamen reduxit S. Cong. 130. Aug. 1630. si scandalosè & inhonestè viuant approbati, aut delictum committant. *Barbof. ibid. n. 61.*

De pœnitentiis & remissionibus.

RESPONSVM I.

De approbatione sacerdotum, ad audiendas confessiones, & reprobatione.

Decreuit Concilium Trid. s. 23. c. 15. nullum sacerdotem nisi parochiale beneficium obtinentem, aut ab Episcopo approbatum posse confessiones audire secularium. De approbatione loquitur Concilium; de approbationis reuocatione nullam facit mentionem, illius ergo decisio ex iure communi sumenda est. eo declaratum est *in c. accepimus. X. de rit. & qualitat. præficiendor.* Episcopum qui aliquos approbavit, eisdem reprobare non posse; *nisi forte, inquit, postquam promoti fuerint, reddiderint se indignos.* quæ exceptio causæ cognitionem requirit, non ex libito permittitur. *vt diximus in Consult. can. de priuil. conf. 5.* cum

1.
Non ap-
probatus
non potest
confessio-
nes exci-
pere secu-
larium.

2.
Nec hodie
regularium
mulierum.

3.
De reuo-
catione
Concil. nõ
loquitur,
sed de ea ex
iure ref-
pondendū.

4.
Quod vbi
eam per-
mittat?

De approbationum huiusmodi reuocatione sæpe apud Interpretes Concilij Trid. quantum est & quidem feruidè admodum disputatum in diocesi Toletana, cum illius vicarius pluribus simul regularibus approbatis sine nouo examine, seu reprobatione, auditionem confessionum interdixisset. super qua re Discursus extat *ex Hispanico in latinum versus à Petro du Fay Doctore theologo prædicatore editus Gandau 1636.* In eo discursu referuntur plurima regularium priuilegia: atque inter cætera Clementis VII. vt semel præsentati non teneantur amplius præsentari: Pij V. bulla *incip. Romani, volumus*, inquit, eos, qui semel ab Episcopo suis præuio examine approbati fuerint; ab eodem Episcopo iterum non examinari: ab Episcopo autem successore, pro maiori conscientia sua quiete, examinari de nouo poterunt. quæ bul-